

**УУЛ УУРХАЙН ЯАМАНД ХЭРЭГЖИЖ БАЙГАА ТӨСЛҮҮДИЙН 2015 ОНЫ ХЭРЭГЖИЛТЭД
ХИЙСЭН ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАНГИЙН ТАНИЛЦУУЛГА**

2016 оны 03 дугаар сарын 22-ны өдөр

2015 оны жилийн эцсийн байдлаар

Нэг. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний зорилго

Уул уурхайн салбарт зээл, буцалтгүй тусламж, улсын төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж буй төслүүдийн хэрэгжилтэд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх замаар төслийн хөрөнгийг үр ашигтай зарцуулах, Төрийн дээд удирдлагууд, Уул уурхайн сайд, дэд сайд нар болон яамны удирдлагын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэхэд оршино.

Хоёр. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний арга зүй

Уул уурхайн салбарт зээл, буцалтгүй тусламж, улсын төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж буй төслүүдийн 2015 оны хэрэгжилтийн байдалд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийхдээ Монгол Улсын хууль, Монгол Улсын Засгийн газрын 2013 оны 322 дугаар тогтоолоор баталсан “Захиргааны байгууллагын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний нийтлэг журам”-ыг үндэс болгов.

Гурав. Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ

Зээл, буцалтгүй тусламж, улсын төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж буй төслүүдийн хэрэгжилтийг 2015 оны жилийн эцсийн байдлаар авч үзвэл:

БНСУ-ын КИГАМ-аас санхүүжигдэж байгаа “Монгол орны зүүн болон урд хэсэгт 1:50 000-ны масштабын геологийн зураглал болон ашигт малтмалын судалгаа хийх” төсөл 70,0 хувьтай, Хасагт төсөл 100,0 хувьтай, “Хойд-Төв-Зүүн Азийн 3 хэмжээст геологийн структуурууд ба металлогени” ОУ-ын төсөл 70,0 хувьтай, Швейцарийн Засгийн газрын буцалтгүй тусламжийн хөрөнгөөр хийгдэж байгаа “Тогтвортой бичил уурхай” төсөл 80,0 хувьтай, Нүүрснээс синтетик байгалийн хий үйлдвэрлэх, экспортлох төсөл 55,0 хувьтай, Монгол-Алтай-50 төсөл 70,0 хувьтай, ХБНГУ-ын Холбооны Геошинжлэх ухаан, Байгалийн нөөцийн хүрээлэн, АМГ-тай хамтарсан “Монгол Улсын Ашигт малтмалын газрын эрдэс баялагийн салбарын эдийн засгийн чадамжийг дээшлүүлэх” техник хамтын ажиллагааны төсөл 70,0 хувьтай, Улсын төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх 1:50000, 1:200000-ны масштабын геологийн судалгааны ажлууд 79,3 хувьтай байна.

Дээрх төслүүдийн хэрэгжилтийн дундаж үнэлгээ нь ерөнхий дүнгээрээ **74,3** хувьтай байна.

Уул уурхайн салбарт хэрэгжиж байгаа төслүүдийн хэрэгжилтийн явц

/2015 оны жилийн эцсийн
байдлаар/

Төслүүдийн нэр	Эрх зүйн үндэслэл /Гэрээ, санамж бичиг, шийдвэр /тогтоол, тушаал/, огноо/	Хэрэгжүүлэх хугацаа /оноор /	Санхүүжилтийн үүсвэр	Хийсэн ажлын явц	Тайлбар
Монгол орны зүүн болон урд хэсэгт 1:50 000-ны масштабын геологийн зураглал болон ашигт малтмалын судалгаа хийх”	Монгол Улсын Ашигт малтмалын газар, БНСУ-ын Геологийн шинжлэх ухаан, эрдэс баялагийн хүрээлэн /КИГАМ/ хооронд байгуулсан санамж бичиг 2010.03.31	2010.03.31-2015.12.31	Кигам (БНСУ-ын төсөв)	70,0	Тайлангийн бичвэрт ямарч шинжилгээний хариу тусгаагүй, одоог хүртэл дээж нь ГСТ-ын агуулахад хадгалагдаж байгаа болон хээрийн ажилд, эрлийн ажил, эрлийн талбай, тэдгээрт дагалдах уул, геофизикийн ажил хийгдээгүй талаар дурьджээ.

Хасагт-ын талбайд геологийн судал-гааны болон эрлийн цогц ажил явуулах	МУ-ын ҮХЯ болон БНПУ-ын Байгаль орчны сайд нарын хооронд байгуулсан гүйцэтгэлийн гэрээ 2008-02-14	2008.02.14-2018.12.31	МУ-аас Польш улсад төлөх өрийг зохицуулах хэлэлцээрийн дагуу	100,0	Эцсийн үр дүнгийн тайланг Польшийн тал боловсруулж, 2015 оны 11 дүгээр сарын 18-ны өдрийн 08/63 албан тоотоор битүүмжлэгдэж ирсэн 5 боть /англи хэл дээр бичигдсэн/ хавтаст материалыг АМГ-ын ГА 2016.01.15-ны өдөр хүлээн авсан байна.
Хойд-Төв-Зүүн Азийн 3-н хэмжээст геологийн струк-туурууд ба метал-логени ОУ-ын төсөл	Монгол, ОХУ, БНХАУ, Казакстан улсуудын хооронд байгуулсан гэрээгээр	2010-2020	Улсын төсөв	70,0	-
Тогтвортой бичил уурхай төсөл	МУ-ын Уул уурхайн яам, Швейцарийн хөгжлийн агентлагийн (ШХА) хооронд 2011 оны 3 сарын 28-ны өдөр байгуулсан Тогтвортой бичил уурхай төсөл хэрэгжүүлэх тухай гэрээ	I үе шат 2005-2006 II үе шат 2007-2010 III үе шат 2011-2014 IV үе шат 2015-2018	Буцалт гүй тусламж	80,0	Засгийн газрын 2010 оны 308 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Бичил уурхайгаар ашигт малтмал олборлох журам”-ыг боловсронгуй болгох, сайжруулах үүднээс Бичил уурхайн Үндэсний чуулганы үеэр хэлэлцүүлж нэмэлт саналыг тусгасан. Журмын төсөл Сайдын зөвлөлөөр хэлэлцүүлэхэд бэлэн болсон байна. 2015 онд төслийн 4 дэх үе шат эхэлсэнтэй холбогдуулан Уул уурхайн сайдын 2015 оны 2 дугаар сарын 13-ны өдрийн 26 дугаар тушаалаар төслийн Удирдах хороо байгуулагдсан. Удирдах хорооны бүрэлдэхүүнд бичил уурхайтай холбоотой гол яам, агентлагуудын, Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын яам, Сангийн яам, Монгол банк, Хүний эрхийн үндэсний комисс, Ашигт малтмалын газар, Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар, Онцгой байдлын ерөнхий газар, ШХА болон ТБУТ-ийн төлөөлөл томилогдсон. 2015 оны 2 дугаар сарын 16-ны өдрийн Удирдах хорооны анхдугаар хуралдаанаар төслийн 2015 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг баталжээ. Бичил уурхайгаар ашигт малтмал олборлох журмыг сайжруулах, бичил уурхайчдыг зохион байгуулалтад оруулах, үйл ажиллагааг нь албажуулах

					ажлын хүрээнд АМГ-ын үйл ажиллагааг дэмжих, бичил уурхай бүхий аймаг сумдын нутгийн удирдлагын байгууллага болон аймгийн Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээний газар, хэлтэс, албадын ажилтнуудын чадавхийг сайжруулах, холбогдох төрийн болон төрийн бус байгууллагуудаас бичил уурхайн чиглэлээр явуулж буй үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх, тэдгээрийн чадавхийг бэхжүүлэх, бичил уурхайчдын бизнес эрхлэх санал санаачлагыг дэмжих, бичил уурхайгаар олборлосон алтны нийлүүлэлтийн сүлжээг албажуулах талаар холбогдох талуудтай хамтарч ажиллах, бичил уурхайн олон улсын мэдлэгийн төв байгуулах ажлыг эхлүүлэх ажлууд хийгдэж байна. Төрөөс эрдэс баялгийн салбарт 2014-2025 онд баримтлах бодлогод бичил уурхай асуудлыг тусгаж төрөөс бичил уурхайн талаарх бодлого тодорхой болсноор үндэсний болон орон нутгийн түвшний төрийн бүх шатны байгууллагууд бичил уурхайн асуудалд анхаарал хандуулж тэдгээрийг зохион байгуулалтад оруулах, бичил уурхайчдын аюулгүй ажиллагаа, нийгмийн хамгаалал, даатгал, эрүүл мэнд, хүний эрх, байгаль орчны асуудалд оролцдог болсон сайн талтай. УУЯ, АМГ-аас гадна ХАХНХЯ, ХЯ, ЭМСЯ, НЭМҮТ, НДЕГ, ОБЕГ, ХЭҮК зэрэг төрийн байгууллагууд болон Төрийн бус байгууллагууд Бичил уурхайд чиглэсэн үйл ажиллагаа явуулж байна.
Нүүрснээс синтетик байгалийн хий үйлдвэрлэх, экспортлох	Засгийн газрын 2014 оны 3 дугаар сарын 7-ны өдрийн 74 дүгээр тогтоол		Хөгжлийн банкны өөрийн хөрөнгийн зээл	55,0	Нийт 991,856.1 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 546,971.2 мянган төгрөг буюу 55,2 хувийн санхүүжилт хийгдсэн байна. Санхүүжилт дутуу хийгдсэнээр төлөвлөсөн ажил бүрэн хийгдэх боломжгүй болж, үнэлгээ багаар үнэлэгдсэн байна.

Монгол-Алтай-50, 1:50000-ны масштабын геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажил	БНЧУ-ын Геологийн албатай хамтран гүйцэтгэх 2013 оны 4 дүгээр сарын 9-ний өдөр гэрээнд гарын үсэг зурсан.	2013.04.09-2016.06.30	БНЧУ-ын төсөв	70,0	Хээрийн ажлын биелэлт 100% хийгдсэн ба суурин судалгааны боловсруулалтын ажил хийгдээгүй байна.
“Монгол Улсын Ашигт малтмалын газрын эрдэс баялагийн салбарын эдийн засгийн чадамжийг дээшлүүлэх” техник хамтын ажиллагааны төсөл	ХБНГУ-ын Холбооны Геошинжлэх ухаан, Байгалийн нөөцийн хүрээлэн, АМГ-тай хамтарсан 2014 оны 9 сарын 17-ны өдөр гэрээнд гарын үсэг зурсан.	2014.04.01-2016.04.01	ХБНГУ-ын төсөв	70,0	Холбогдох сургалт, хурал, танилцах аялалд АМГ-ын удирдлага, ажилтан нийт 37 хүнийг хамруулсан байна. Цахим тайлангийн ажлын даалгаврыг БГР-ийн зөвлөх Томас Спэйш, ХШҮСМХ-ийн ахлах мэргэжилтэн А.Отгонбаатар нар хамтран боловсруулж дуусган хүлээлгэн өгсөн. Програм боловсруулах сонгон шалгаруулалт явагдаж гүйцэтгэгч компани сонгогдон ажлыг эхлүүлээд байна. Ажлын явц 25 хувь. Нэгдсэн мэдээллийн сангийн ажлын даалгаврыг БГР-ийн зөвлөх Томас Спэйш, ХШҮСМХ-ийн ахлах мэргэжилтэн А.Отгонбаатар нар хамтран боловсруулж дуусган хүлээлгэн өгсөн. СМС-ийг сайжруулах, Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын хуульд нийцүүлэн өргөтгөх ажлын даалгаврыг БГР-ийн зөвлөх Томас Спэйш, ХШҮСМХ-ийн ахлах мэргэжилтэн А.Отгонбаатар нар хамтран боловсруулж дуусган хүлээлгэн өгсөн. GAF Ag компанитай байгуулсан BGR-ийн гэрээний дагуу АМГ-аас ажлын хэсэг байгуулан зохих ажлуудыг хийж байна. Ажлын явц 30 хувь. 2015 оны 9 сард “Монгол улсын төмрийн хүдрийн ордууд, өнөөгийн байдал, хэтийн төлөв, зах зээл”-ийн судалгааг хийж эхэлжээ.
Улсын төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх геологийн судалгааны ажил	Уул уурхайн сайдын 2014 оны 2 дугаар сарын 20-ны өдрийн 48 дугаар тушаал	2012-2018	Улсын төсөв	79,3	Төслийн зорилтуудын хэрэгжилтийг үндэслэн төслүүдийг үнэлсэн. 50%-тай үнэлэгдсэн: Баяндалай-50, Суман хад-50, Хайлааст-Уул-50, Алтай-2, Цул Сульфид БМ-2014

Дундаж үнэлгээ /хувь/		74,3	
-----------------------	--	------	--

САНАЛ ЗӨВЛӨМЖ:

1. БНСУ-ын КИГАМ-аас санхүүжигдэж байгаа “Монгол орны зүүн болон урд хэсэгт 1:50 000-ны масштабын геологийн зураглал болон ашигт малтмалын судалгаа хийх” төслийн хэрэгжих хугацаа нь дууссан боловч дутуу гүйцэтгэлтэй байгаа тул шаардлагатай санхүүжилтийг шийдвэрлэж, төслийн тайланг яаралтай хүлээн авах ажлыг зохион байгуулах.
2. Хөгжлийн банкны өөрийн хөрөнгийн зээлээр “Нүүрснээс синтетик байгалийн хий үйлдвэрлэх, экспортлох” төслийн дутуу санхүүжилтийн талаар холбогдох дээд байгууллагуудад санал хүсэлт тавьж, төслийг бүрэн гүйцэтгэж дуусгах тал дээр анхаарч ажиллах.
3. БНЧУ-ын Геологийн албатай хамтран гүйцэтгэх Монгол-Алтай-50, 1:50000-ны маштабын геологийн зураглал, ерөнхий эрлийн ажлыг хугацаа 2016 оны 6 сарын 30-д дуусах ба хээрийн ажлын биелэлт 100% хийгдсэн боловч суурин судалгааны боловсруулалтын ажил хийгдээгүй байгаа тул яаравчлах шаардлагатай байна.
4. Улсын төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх 1:50000, 1:200000-ны масштабын геологийн судалгааны ажлуудаас Баяндалай-50, Өлийн Овоот-50, Суман хад-50, Хайлааст-Уул-50, Алтай-2, Цул сульфид БМ-2014 төслүүдийн зорилтуудын хүрээнд авсан санхүүжилтэндээ уялдуулан гүйцэтгэлээ тайланд тодорхой тусгах.
5. Төслийн зорилтуудын хүрээнд тухайн жилд хийгдэх ажил, хүрэх үр дүнг тодорхойлж түүний дагуу хэрэгжилтээр гарсан үр дүн, явцыг тодорхой, ойлгомжтой тайлагнах.
6. Ялангуяа улсын төсвийн хөрөнгөөр гүйцэтгэж байгаа геологийн судалгааны төслүүд дээр нийт төсөвт өртөг болон тухайн жилд батлагдсан төсөв, санхүүжилтийн гүйцэтгэлийн дүнг тайланд бүрэн тусгах.
7. Тайлан биелэлтийг цаг хугацаандаа ирүүлж хэвших.

ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ ДОТООД АУДИТЫН ГАЗАР
/2016.03.22/